

Manžura prekopati do veterinarskega instituta, odkoder je odšel za upravnika k nekemu svojemu prijatelju. Kot navdušen prijatelj srbskega naroda je za turško-srbske vojne l. 1876. prostovoljno vstopil v srbsko armado; po končani vojni se je zopet vrnil na Ukrajino. V bedi in zapuščen od vseh je umrl na tuberkulozi dne 15. maja 1893. Enako kakor pri Ivanu Franku nam poda P. po življenjepisu Manžure bibliografijo njegovih del in spisov o njih ter nekaj njegovih pesmi. Na isti način nas seznanja P. še s 43 pesniki in pisatelji. Posebno zanimivi so proizvodi najmlajših, ki so večinoma zavedni boljševiki, kakor n. pr. Mikola Hviljovij (rojen 1895), Vl. Sosjura (rojen 1898), I. Kulik (r. 1897), Andrej Paviv (r. 1899) in Ivan Senčenko (r. 1901).

Če ne bi bila boljševiška cenzura tako ostra in neizprosna, kakor je bila pred l. 1917. caristična ruska, bi P. gotovo pri marsikaterem pesniku ali pisatelju izbral tisto delo, ki je zanj najbolj značilno, čeravno se slučajno ne strinja z boljševiško miselnostjo. Kljub temu pa bo knjigo s pridom vzel v roke, kdor hoče dobiti vsaj kratek pregled novejšje ukrajinske književnosti. Hrestomatija je dragocena zlasti za voljo svojih bibliografskih podatkov.

V tehničnem oziru je pa knjiga taka, da je ni mogoče nikomur pokloniti v dar. Lepenka platnic in hrbet sta skrajno slaba. Čim odpreš prvič knjigo, opaziš, da se je raztrgala vezava na nekoliko mestih. Papir je slabši kot pri nas časnikarski. Stran 101. sledi za 106. stranjo. Na 111. strani manjka naslov črtice Dmitra Markoviča, ki se imenuje »Na Volčjem posestvu«. Sediv

Nemško slovstvo

Internationale Buchkunstausstellung Leipzig 1927.
Amtlicher Katalog. Insel-Verlag, Leipzig, 1927.

To okusno izdanje z reprodukcijami odličnih sodobnih knjižnih oprem in ilustracij vseh narodov bogato ilustrirani katalog, nudi tudi onemu, ki razstave ni videl, zadosti gradiva, da si ustvari splošno sliko o sodobni knjižni umetnosti. Po abecednem redu se vrstijo seznanja razstavljalcev posameznih držav, pred vsakim seznamom je kratek člančič o stanju in tendencah sodobne knjižne umetnosti pri dotičnem narodu. Razstavo je priredilo društvo Deutsche Buchkünstler. Namen je bil pokazati, koliko je ta kulturna panoga napredovala od leta 1914., ko se je pod naslovom Bugra vršila v Leipzigu prva mednarodna razstava knjižne umetnosti. Kakor je iz seznama razvidno, se danes založniki, uvidevni tiskarji, slikarji, arhitekti in umetnostni zgodovinarji raznih narodov enodušno trudijo, da dvignejo ne samo posamezne razkošne knjige, ampak celotno knjižno produkcijo na umetniški nivo. V dveh smereh se dela v tem zmislu, in sicer tako, da ena panoga pri tem, druga pri drugem narodu prevladuje — v smeri umetniške ilustracije in v smeri dekorativno popolnega tiska, kar se dosega z njegovo ureditvijo v strunjeno sliko in iskanjem za ta cilj najbolj sposobnih novih tipov črk. Najsamozavestneje in na najširši podlagi obdelujejo problem brez dvoma Nemci, važno mesto zavzemajo nordijske države Danska, Nizozemska, Švedska in Norveška; zelo zanimiva je sodobna Rusija,

med slovanskimi državami pa prednjači Češka. Svoja posebna pota hodijo romanske države, pa tudi Amerika in Anglija, katerih zadnja je kakor v razvoju vseh vrst sodobne porabne umetnosti poleg Nemčije osnovno važna. Na razstavi je bila skromno zastopana tudi Jugoslavija, med drugim z desetorico slovenskih knjig, med katerimi je prednjačil Sv. Alojzij S. Sardenka, tiskan in vezan po navodilih J. Plečnika.

Ker se razstava letos o priliki splošne mednarodne tiskarske razstave v Kölnu v še večjem slogu ponovi, si prihranimo konkretnejše poročilo o aktualnih tendencah sodobne knjižne umetnosti za poročilo o ti razstavi, kjer bo posebno tudi sodobna slovenska knjižna oprema in ilustracija bolje zastopana kakor lani. Frst.

Gledališče

1. Gledališka razstava

V okviru II. pokrajinske razstave Ljubljanskega velesejma od 17. do 26. septembra 1927 so oskrbele gledališka uprava, Prosvetna zveza in Zveza kulturnih društev prvo kolektivno razstavo o razvoju našega narodnega gledališča pod naslovom »Gledališče — Ljudstvo — družba«. Pomen te razstave je bil predvsem ta, da smo dobili prvič kolikor mogoče celoten, dasi ne popoln pregled materiala, ki spada k pojmu gledališče — ljudstvo. Literarni oddelek nam je pokazal v rokopisih avtorjev odtis snovanja značaja te in one osebnosti, starejši tiski in novejša literatura (dasi ne popolna), pregled naše dramatične književnosti, razvoj našega gledališča od leta 1867 (od ustanovitve Dramatičnega društva) bolj fragmentarno, od leta 1892. do danes pa kot urejeno narodno ustanovo. Podobe in predmeti so nam skromno, a živo govorili o ljudeh in razmerah v Ljubljani, Mariboru, Trstu in drugod. Ta inventarizirani material naj bi se kolikor mogoče spopolnil in skušal polagoma pridobiti za gledališki muzej, ki bi ga oskrbelo mesto ali kdo drugi — vsaj podobe, trofeje in osebni predmeti naj bi se rešili, da se ne porazgube. — Tehnični in scenični material na razstavi je zaradi svoje skromnosti zaostajal za spominskim, ker je podajal razvoj najnovejše dobe, vendar je bil za prvi poskus dovolj nazoren, da poda vsaj približno sliko o življenju gledališča.

Drugi del razstave — ljudstvo — nam je podal sliko gledališkega dela v Zvezi kulturnih društev, posameznih dramatičnih društev in Prosvetne zveze. Zaradi statistične popolnosti in mnogovrstnosti materiala se je posebej odlikovala Prosvetna zveza, ki je podala sliko o razvoju gledališkega življenja med ljudstvom. K našim tesnim razmeram pa bi bilo pripomniti, da se je bridkosmešno občutil razvoj našega malega meščanstva; spomine iz starih čitalnic smo srečavali med Zvezo kulturnih društev, igre sodobnega Doma in sveta pa so bile prištete med ljudsko dramatsko literaturo pri Prosvetni zvezi. Historični razvoj čitalnic, Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, Dramatičnih društev in podobnih ustanov naj bi bili pustili pri miru in naj bi se ne bil vtikal v današnjo kulturno politično opredeljenost. — Lepa in stvarna je bila raz-